

บทที่ 11

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง

อาจารย์ผู้สอน ผศ.ดร.วันฮารงค์ บินอิสริส

บทที่ 11 การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง โดยเจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชา ของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครอง

คำสั่งทางปกครองที่เจ้าหน้าที่ออกมาใช้บังคับในเรื่องต่าง ๆ จะมีผลบังคับกับเจ้าหน้าที่ และบุคคลที่เป็นคู่กรณีในกระบวนการออกคำสั่งนั้นก็ต่อเมื่อได้มีการแจ้งคำสั่งนั้นให้บุคคลดังกล่าว ทราบตามวิธีการที่กฎหมายกำหนด และบุคคลดังกล่าวได้รับแจ้งหรือตามกฎหมายถือได้ว่าบุคคล ดังกล่าวได้รับแจ้งคำสั่งนั้นแล้ว (มาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539) ตราบใดที่ยังไม่มีการแจ้งคำสั่งทางปกครองให้คู่กรณีทราบหรือคู่กรณียังไม่ได้รับแจ้งคำสั่ง นั้นหรือตามกฎหมายแล้วยังไม่อาจถือได้ว่าคู่กรณีได้รับแจ้งคำสั่งนั้น เจ้าหน้าที่หรือคู่กรณียังไม่ อาจยกสิทธิหรือหน้าที่ตามคำสั่งนั้นขึ้นยันต่อกันและกันได้” ในกรณีของคำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือแม้จะได้มีการจัดทำคำสั่งและเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ออกคำสั่งได้ลงนามในคำสั่งนั้นพร้อมทั้งระบุวัน เดือน และปีที่ทำคำสั่งแล้ว

เหตุที่ทำให้คำสั่งทางปกครองสิ้นผลบังคับลงมีดังนี้คือ

เหตุที่หนึ่ง บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ก่อตั้งอำนาจออกคำสั่งทางปกครองในบางเรื่อง อาจกำหนดระยะเวลาที่คำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้นมีผลบังคับไว้อย่างชัดเจน เช่น มาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 บัญญัติให้ใบอนุญาตจัดตั้งสถานบริการใช้ได้จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม ของปีที่ยอกใบอนุญาต มาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 บัญญัติให้ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงภาพยนตร์โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ ตอบแทน ใบอนุญาตให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือใบอนุญาตจำหน่ายภาพยนตร์โดยทำเป็นธุรกิจหรือ ได้รับประโยชน์ตอบแทน มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต ในกรณีเช่นนี้คำสั่งทางปกครอง ย่อมสิ้นผลบังคับลงเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ฯลฯ

เหตุที่สอง คำสั่งทางปกครองที่มีเงื่อนไขสิ้นสุดหรือมีเงื่อนไขบังคับหลังย่อมสิ้นผล
บังคับเมื่อถึงเวลาที่กำหนดหรือเมื่อเงื่อนไขนั้นสำเร็จ

เหตุที่สาม คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคำนึงถึงคุณสมบัติของบุคคลหรือทรัพย์สินย่อม สิ้น
ผลบังคับลงเมื่อบุคคลนั้นถึงแก่ความตายหรือทรัพย์สินนั้นบอบสลาย เช่น ใบอนุญาตขับขี
รถยนต์ ย่อมสิ้นผลบังคับลงเมื่อผู้รับอนุญาตถึงแก่ความตาย ทะเบียนที่ราชพัสดุยอมสิ้นผล
บังคับลงเมื่อ อาคารที่นำไปขึ้นทะเบียนถูกเพลิงไหม้หมดทั้งหลัง ฯลฯ

เหตุที่สี่ คำสั่งทางปกครองที่บังคับให้บุคคลกระทำการ ห้ามมิให้บุคคลกระทำการ หรือ
อนุญาตให้บุคคลกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงครั้งหนึ่งคราวเดียวย่อมสิ้นผลบังคับลง
เมื่อ ผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งได้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการตามคำสั่งแล้ว เช่น คำสั่งให้
เจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคารหรือถอนอาคารที่ก่อสร้างหรือดัดแปลงโดยฝ่าฝืนกฎหมายว่า
ด้วยการควบคุมอาคารหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องของยอมสิ้นผลบังคับลงเมื่อผู้รับคำสั่งได้หรือ
ถอนอาคารนั้นแล้วเสร็จใบอนุญาตให้บุคคลหรือถอนอาคารยอมสิ้นผลบังคับลงเมื่อผู้รับ
อนุญาตได้หรือถอนอาคารแล้วเสร็จ

เหตุที่ห้า มีการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้นโดยเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองนั้น หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว โดยเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์โต้แย้งทางปกครองนั้น หรือโดยศาล แล้วแต่กรณี การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองไม่ว่าในกรณีใด สตามแท้ที่จริงแล้วก็คือการลบล้างผลบังคับของคำสั่งทางปกครองนั้น นั่นเอง เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองหรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว อาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ได้มีการแจ้งให้คู่กรณีทราบและคู่กรณีได้รับแจ้งหรือตามกฎหมายถือได้ว่าคู่กรณี ได้รับแจ้งแล้วได้โดยคำริของตนเอง ทั้งนี้ ไม่ว่าจะพ้นขั้นตอนการกำหนดให้อุทธรณ์หรือโต้แย้ง ตามกฎหมายที่ก่อตั้งอำนาจออกคำสั่งนั้นหรือตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หมวด 2 คำสั่งทางปกครอง ส่วนที่ 5 การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองมาแล้วหรือไม่ ก็ตาม (มาตรา 49 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539)

1. หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองโดยเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครอง หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่ง ทางปกครอง

เมื่อได้พิจารณาบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ใน หมวด 2 คำสั่งทางปกครอง ส่วนที่ 6 การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง โดยตลอดแล้วจะพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองหรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวอาจเพิกถอนคำสั่ง ทาง ปกครองที่แจ้งให้คู่กรณีทราบและคู่กรณีได้รับแจ้งหรือตามกฎหมายถือว่าได้รับแจ้งแล้ว ได้ทั้งที่เป็น คำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายและคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่ว่าจะเป็นคำสั่ง ซึ่งเป็นการให้ ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งหรือคำสั่งซึ่งไม่เป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งก็ตาม แต่โดยที่การ เพิกถอนคำสั่งทางปกครองมีผลกระทบต่อประโยชน์ของผู้รับคำสั่งและหรือของ บุคคลภายนอกแตกต่างกัน

1.1 การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งไม่เป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับ 3 และการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับ ยังตกอยู่ภายใต้บังคับของหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกัน ดังนี้

1.1.1 การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งไม่เป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่ง

คำสั่งทางปกครองซึ่งไม่เป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่ง ได้แก่ คำสั่งทาง แครองที่มีผลกระทบต่อสิทธิหรือเสรีภาพของผู้รับคำสั่ง เช่น คำสั่งลงโทษข้าราชการหรือ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐทางวินัย คำสั่งลงโทษนักเรียน นิสิต นักศึกษาทางวินัย คำสั่งให้ข้าราชการ ออกจากราชการเพราะหย่อนความสามารถหรือมีมลทินมัวหมอง การปฏิเสธคำขอใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพ ประกอบกิจการหรือกระทำการต่าง ๆ คำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต คำสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพ ประกอบกิจการ หรือกระทำการต่าง ๆ คำสั่งบังคับให้บุคคลกระทำการหรือห้ามมิให้บุคคลกระทำต่าง ๆ และบรรดาคำสั่งทางปกครองอื่นใด ที่กำหนดหน้าที่หรือสร้างภาระให้แก่บุคคล

1.1.2 การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการ ให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่ง

คำสั่งทางปกครองซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่ง ได้แก่ คำสั่งทางปกครอง ซึ่งเป็นการให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคล คำสั่งทางปกครองซึ่งเป็นการก่อตั้งสิทธิให้แก่บุคคล เช่น การอนุญาต การอนุมัติ การรับจดทะเบียน และคำสั่งทางปกครอง ซึ่ง เป็นการให้หรือรับรองสิทธิหรือสถานภาพของบุคคล เช่น การให้สัญชาติไทย การรับรองสัญชาติไทย การให้สถานะผู้ลี้ภัย ฯลฯ

กรณีหนึ่ง ผู้นั้นได้แสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอก ให้แจ้ง หรือข่มขู่ หรือชักจูงใจโดยการให้ทรัพย์สินหรือให้ประโยชน์อื่นใดที่มีชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งหมายความว่า การออกคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์ แก่ รับคำสั่งเกิดจากการกระทำได้กล่าวของผู้รับคำสั่งเองหรือผู้รับคำสั่งรู้เห็นยินยอมให้ ผู้อื่นกระทำ การดังกล่าว

กรณีที่สอง ผู้นั้นได้ให้ข้อความซึ่งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนในสาระสำคัญ ซึ่ง หมายความว่า ความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับ คำสั่งเกิดจากความผิดของผู้รับคำสั่งเองที่ได้ให้ข้อความซึ่งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนในสาระสำคัญ ทั้งนี้ โดยมีพิกัดต้องคำนึงว่าผู้รับคำสั่งได้รู้หรือควร ได้รู้ถึงความไม่ถูกต้องหรือความไม่ครบถ้วนใน สาระสำคัญของข้อความที่ได้ให้แก่เจ้าหน้าที่หรือไม่ 100 แต่ถ้าความไม่ถูกต้องหรือความไม่ ครบถ้วน ในสาระสำคัญของข้อความที่ผู้รับคำสั่งได้ให้แก่เจ้าหน้าที่เกิดจากความผิดของ เจ้าหน้าที่ เช่น เกิด จากแบบฟอร์มคำขอที่เจ้าหน้าที่จัดไว้ให้ผู้ยื่นคำขอรอกข้อความ กรณีก็ไม่ อาจยกเหตุดังกล่าวขึ้น อ้างเพื่อปฏิเสธความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้น ได้" อนึ่ง แม้แต่ในกรณีที่ข้อความ ซึ่งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนในสาระสำคัญอันเป็นเหตุให้ คำสั่งทางปกครองไม่ชอบด้วยกฎหมาย เกิดจากความผิดของผู้รับคำสั่งเองและของเจ้าหน้าที่ ประกอบกัน ผู้รับคำสั่งทางปกครองนั้นก็ไม อาจอ้างความเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของ คำสั่งทางปกครองนั้นได้เช่นกัน

กรณีที่สาม ผู้นั้นได้รู้ถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองในขณะที่ ได้รับคำสั่งทางปกครองหรือการไม่รู้นั้นเป็นไปโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่ง หมายความว่า ผู้รับคำสั่งทางปกครองซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ตนได้รู้หรือควรได้รู้ตั้งแต่เวลาที่ ได้รับแจ้งคำสั่งทางปกครองนั้นแล้วว่าคำสั่งทางปกครองนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย หากผู้นั้นไม่รู้ถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองนั้น การไม่รู้เช่นนั้นก็เกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของตนโดยการให้เหตุผลไปในทางตรงกันข้าม (**argumentum a contrario**) หากไม่มี กรณีใดกรณีหนึ่งดังกล่าวข้างต้น ผู้รับคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ ประโยชน์แก่ตนก็ย่อมอ้างความเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้นได้

1.2 การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย

คำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งไม่เป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่ง และ คำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่ง อาจถูกเพิกถอนได้ ตามหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกัน ดังนี้

1.2.1 การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งไม่เป็นการให้ ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่ง

มาตรา 53 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 บัญญัติว่า “คำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งไม่เป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่ง ทางปกครอง อาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วนโดยให้มีผลตั้งแต่ขณะที่เพิกถอนหรือมีผลใน อนาคตไปถึง ขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่ต้องทำคำสั่งทางปกครองที่มี เนื้อหา ทำนองเดียวกันนั้นอีก หรือเป็นกรณีที่การเพิกถอนไม่อาจกระทำได้เพราะเหตุอื่น ทั้งนี้ ให้ คำนี้ถึงประโยชน์ของบุคคลภายนอกประกอบด้วย” ซึ่งหมายความว่า เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทาง ปกครองหรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีดุลพินิจที่จะเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ ชอบ ด้วยกฎหมายซึ่งไม่เป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งหรือไม่ก็ได้ ตามแต่จะเห็นสมควร เป็นต้น

กรณีหนึ่ง คือ กรณีที่ต้องออกคำสั่งทางปกครองที่มีเนื้อหาทำนองเดียวกัน นั้นอีก เช่น ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยสถาน บริการได้ออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตั้งสถานบริการของบุคคลคนหนึ่งเนื่องจากผู้นั้นถูกศาลพิพากษาลงโทษในความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546) ดังนี้ นายทะเบียนจะเพิกถอนคำสั่งทางปกครองดังกล่าวไม่ได้ เพราะถึงอย่างไรก็ต้อง SOคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตของผู้นั้นอยู่อีก เนื่องจากผู้เคยต้องรับโทษในความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญาเป็นผู้ขาดคุณสมบัติที่จะรับอนุญาตตั้งสถานบริการ (มาตรา 6 วรรค หนึ่ง (5) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509)

กรณีที่สอง คือ กรณีที่การเพิกถอนไม่อาจกระทำได้เพราะเหตุอื่น ตัวอย่างเช่น เจ้าพนักงาน
ท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารได้ออกคำสั่งให้เจ้าของอาคารหลังหนึ่ง รื้อถอน
อาคารชั้นที่สาม เนื่องจากก่อสร้างโดยฝ่าฝืนข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ห้ามมิให้ก่อสร้างอาคารสูง เกิน
สองชั้นและได้มีการรื้อถอนอาคารตามคำสั่งดังกล่าวเสร็จสิ้นไปแล้ว แม้ต่อมาจะได้มีการแก้ไข
เพิ่มเติมข้อบัญญัติท้องถิ่นเป็นห้ามมิให้ก่อสร้างอาคารสูงเกินห้าชั้น ดังนี้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นก็
ไม่อาจเพิกถอนคำสั่งให้รื้อถอนอาคารนั้นได้อีกแล้ว

1.2.2 การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่ง ถ้าในการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์ แก่ผู้รับคำสั่ง เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองหรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวต้องคำนึง ถึงความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับคำสั่งทางปกครองในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้นกับ ประโยชน์สาธารณะประกอบกัน การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งยังต้องเป็นเช่นนั้น (**argumentum a fortiori**) และในกรณีหลังนี้ ผลบังคับ ของหลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองกับผล บังคับของหลักการคุ้มครอง ความเชื่อ โดยสุจริตของผู้รับคำสั่งทางปกครองในความคงอยู่ของ คำสั่งทางปกครองมิได้ขัดหรือแย้งกัน แต่เสริมกันจนทำให้การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ ผู้รับคำสั่งเป็นไปได้ยากกว่าการเพิกถอนคำสั่ง ทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่ง

กรณีหนึ่ง ผู้รับคำสั่งทางปกครองมิได้ปฏิบัติหรือปฏิบัติล่าช้าในอันที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของคำสั่งทางปกครอง หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ วัตถุประสงค์ของการให้เงิน ในทรัพย์สิน หรือให้ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้นั้น เช่น ทางราชการให้ทุนการศึกษาแก่ดำ เพื่อไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ ณ ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีแต่เมื่อระยะเวลาอันสมควรได้ล่วงพ้นไปแล้ว ดำยังมีได้เดินทางไปศึกษาต่อ หรือดำได้เดินทางไป ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีแล้ว แต่ได้สมัครเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ดังนี้ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการให้ทุนการศึกษาหรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวอาจเพิกถอนการให้ทุนการศึกษาแก่ดำได้

กรณีที่สอง ผู้ได้รับประโยชน์ (ผู้รับคำสั่งทางปกครอง) มิได้ปฏิบัติหรือปฏิบัติล่าช้าในอันที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามเจื่อนใจของคำสั่งทางปกครอง โดย “เจื่อนใจของคำสั่งทางปกครอง” ในที่นี้มีความหมายเช่นเดียวกับ “เจื่อนใจ” ในมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติวิธีแสดงตราสารทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งบัญญัติไว้ในวรรคหนึ่งว่า “การออกคำสั่งทางปกครอง เจ้าหน้าที่อาจกำหนดเจื่อนใจใด ๆ ได้เท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เว้นแต่ กฎหมายจะกำหนดข้อจำกัดดุลพินิจเป็นอย่างอื่น” และในวรรคสองว่า “การกำหนดเจื่อนใจตาม วรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการกำหนดเจื่อนใจในกรณีดังต่อไปนี้ ตามความเหมาะสมแก่กรณี ด้วย

กรณีที่หนึ่ง มีกฎหมายกำหนดให้เพิกถอนได้หรือมีข้อสงวนสิทธิให้เพิกถอนได้ ในคำสั่งทางปกครองนั้นเอง 10 กฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองเพิกถอน คำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์ในลักษณะอื่นที่มีใช้การให้เงิน ให้ทรัพย์สินหรือให้ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้ มีตัวอย่างเช่น มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติสถาน บริการ พ.ศ. 2509 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 บัญญัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือสั่งเพิกถอน ใบอนุญาตได้ โดยให้คำนึงถึงความร้ายแรงของการกระทำผิด ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตั้งสถาน บริการขาดคุณสมบัติ หรือเมื่อสถานบริการใดดำเนินการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรม อันดีของประชาชน ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการมั่วสุมเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการ หรือดำเนินการกิจการสถานบริการโดย ไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

กรณีที่สอง คำสั่งทางปกครองนั้นมีข้อกำหนดให้ผู้รับประโยชน์ต้องปฏิบัติ แต่ไม่มีการปฏิบัติภายในเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ โดยมีพิกัดต้องคำนึงว่าการที่ผู้รับประโยชน์มิได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดนั้นเป็นเพราะความผิดของผู้นั้นหรือไม่ เช่น เจ้าทำเอกใบอนุญาตให้เอกก่อสร้าง ทำเทียบเรือ โดยได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทาง ปกครอง พ.ศ. 2539 วางข้อกำหนดผนวกคำสั่งทางปกครองดังกล่าวไว้ว่า เอกต้องก่อสร้างกำแพง คอนกรีตเสริมเหล็กป้องกันตลิ่งบริเวณทำเทียบเรือพัง ทั้งนี้ ก่อนเปิดใช้ทำเทียบเรือ ปรากฏว่า เอกสร้างทำเทียบเรือแล้วเสร็จและเปิดใช้แล้ว แต่ยังไม่ได้ก่อสร้างกำแพงคอนกรีตเสริมเหล็กป้องกัน ตลิ่งบริเวณทำเทียบเรือพังแต่อย่างใด ดังนี้ เจ้าทำจะเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างทำเทียบเรือของ เอกเสียก็ได้ แม้ว่าการที่เอกยังไม่ได้ก่อสร้างกำแพงคอนกรีตเสริมเหล็กป้องกันตลิ่งบริเวณทำเทียบ เรือพังนั้นจะไม่ใช้ความผิดของเอกก็ตาม

กรณีที่สาม ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งหากมีข้อเท็จจริงและ พฤติการณ์ เช่นนี้ในขณะที่ทำคำสั่งทางปกครองแล้ว เจ้าหน้าที่คงไม่ทำคำสั่งทางปกครองนั้น และ หากไม่ เพิกถอนจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะได้ เช่น บริษัท ก. จำกัดได้รับ สัมปทานทำไม้หวงห้ามในป่าแห่งหนึ่ง ในระหว่างอายุสัมปทานปรากฏว่าไฟไหม้ป่าใน บริเวณ ใกล้เคียงเขตสัมปทานของบริษัท ก. จำกัด เป็นเหตุให้ต้นไม้ในป่าเหลือน้อยกว่าที่ควร จะมีมาก ดังนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่จะเพิกถอนประทานบัตรที่ออกให้แก่บริษัท ก. จำกัดเสียก็ได้

กรณีที่สี่ บทกฎหมายเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งหากมีบทกฎหมายเช่นนี้ในขณะที่ทำ คำสั่งทางปกครองแล้ว เจ้าหน้าที่คงจะไม่ทำคำสั่งทางปกครองนั้น แต่การเพิกถอนในกรณีนี้ ให้กระทำได้เท่าที่ผู้รับประโยชน์ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ หรือยังไม่ได้รับประโยชน์ตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าว และหากไม่เพิกถอนจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะได้ เช่น เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร คอนกรีตเสริมเหล็กสูงเจ็ดชั้นให้แก่ตรี หลังจากนั้นไม่นาน ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบัญญัติท้องถิ่น โดยข้อบัญญัติท้องถิ่นที่แก้ไขใหม่ห้ามมิให้ก่อสร้างอาคารสูงเกินห้าชั้น ดังนี้ หากตรียังไม่ได้ลงมือก่อสร้างอาคาร และถ้าปล่อยให้ตรีก่อสร้างอาคารตามที่ได้รับอนุญาตจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อ ทัศนียภาพของเมือง ซึ่งเป็นประโยชน์สาธารณะ เจ้าพนักงานท้องถิ่นย่อมมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้าง

กรณีที่ห้า อาจเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะหรือต่อ อันจำเป็นต้อง
ป้องกันหรือขจัดเหตุดังกล่าว เช่น เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร
ออกใบอนุญาตให้บริษัท ส. จำกัดก่อสร้างอาคาร โรงแรมขนาดใหญ่บนที่ดินแปลงหนึ่ง
ระหว่างการก่อสร้างพบว่าที่ดินในบริเวณนั้นเป็นโบราณสถานที่มีคุณค่าทางโบราณคดีซึ่ง
เป็นประโยชน์สาธารณะ ดังนี้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นย่อมมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้าง
อาคารนั้นเสียได้

2. การขอให้พิจารณาใหม่

ดังที่ได้ทราบกันคืออยู่แล้วว่า ในกรณีที่กฎหมายที่กำหนดอำนาจออกคำสั่งทางปกครองมิได้บัญญัติให้คำสั่งทางปกครองใดเป็นที่สุด คู่กรณีมีสิทธิอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งทางปกครองนั้นได้ตาม หลักเกณฑ์หรือวิธีการ และภายในระยะเวลาที่กฎหมายที่กำหนดอำนาจออกคำสั่งทางปกครองนั้น หรือพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 แล้วแต่กรณีกำหนด หากคู่กรณีมิได้ใช้สิทธิอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งทางปกครองนั้นเสียภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด คำสั่งทางปกครองนั้นย่อม “เป็นที่สุด” คู่กรณีต้องยอมรับและปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองนั้นโดยไม่อาจ อุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งทางปกครองนั้นหรือนำคำสั่งทางปกครองนั้นไปฟ้องขอให้ศาลปกครองเพิกถอน ได้อีกแล้ว แต่ “ความเป็นที่สุด” ของคำสั่งทางปกครองหาได้เป็นอุปสรรคขัดขวางการที่เจ้าหน้าที่

มาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 บัญญัติ กำหนดเหตุ
ที่คู่กรณีจะมีสิทธิขอให้พิจารณาใหม่และระยะเวลาที่คู่กรณีอาจใช้สิทธิดังกล่าวไว้ดังนี้

2.1 เหตุที่คู่กรณีจะมีสิทธิขอให้พิจารณาใหม่

คู่กรณีมีสิทธิขอให้พิจารณาใหม่ได้ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

กรณีที่หนึ่ง มีพยานหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลง
ไปในสาระสำคัญ

ตัวอย่างเช่น ก. ไม่มาปฏิบัติราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเป็นเวลาสิบหกวันโดยไม่ ได้ลา
ราชการ จึงถูกกล่าวหาว่าละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่
มี เหตุผลอันสมควร อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก. ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่าตนได้
เดินทางไปเยี่ยมญาติที่จังหวัดแห่งหนึ่งในภาคเหนือ ระหว่างเดินทาง ได้มีผู้ร้ายจี้รถโดยสารที่
ตนโดยสารและนำตน พร้อมทั้งผู้โดยสารอื่นไปกักขังไว้ในป่าลึกนานประมาณสองสัปดาห์
เศษจึงปล่อยตนและผู้โดยสารอื่นกลับมา ตนจึงมิได้กระทำผิดวินัยฐานละทิ้งหน้าที่ราชการ
ติดต่อกันในคราวเดียวกันเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรตามที่ถูกล่าม

กรณีที่สอง คู่กรณีที่แท้จริงมิได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองหรือได้เข้า มาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองครั้งก่อนแล้ว แต่ถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วน ร่วมในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง

ตัวอย่างเช่น เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขได้ออกใบอนุญาต ให้บุคคลนำมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลไปกำจัดด้วยวิธีการฝังกลบในที่ดินที่ตั้งอยู่ติดกับหมู่บ้านแห่งหนึ่ง โดยมีได้เรียกให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านซึ่งจะได้รับผลกระทบจากการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเข้า มาเป็นคู่กรณีในกระบวนการพิจารณาคำขอใบอนุญาตด้วย ทั้งที่ผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านได้ร้องขอเข้า มาเป็นคู่กรณีในกระบวนการพิจารณาคำขอใบอนุญาตดังกล่าวแล้ว ดังนี้ ผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ดังกล่าวย่อมมีสิทธิขอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาใหม่เพื่อให้มีการเพิกถอนใบอนุญาตให้กำจัด มูลฝอยและสิ่งปฏิกูลดังกล่าวได้

กรณีที่สาม เจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจที่จะทำคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น

ตัวอย่างเช่น รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานีออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตั้งสถาน บริการของห้างหุ้นส่วนจำกัด ป. โดยระบุตำแหน่งไว้ในคำสั่งดังกล่าวว่า รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานีปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป. มิได้อุทธรณ์คำสั่งทางปกครองดังกล่าว แต่เมื่อล่วงพ้นระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองดังกล่าว แคว ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป. ตรวจพบว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานีมิได้มอบอำนาจให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานีปฏิบัติราชการแทนในเรื่องนี้ ซึ่งเป็นกรณีที่ถือได้ว่ารองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานีออกคำสั่งทางปกครองดังกล่าวโดยไม่มีอำนาจ ดังนี้ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป. มีสิทธิขอให้พิจารณาใหม่เพื่อให้มีการเพิกถอนคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตั้งสถานบริการของตนได้

กรณีทีสี่ ถ้าคำสั่งทางปกครองได้ออกโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใดและต่อมา ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่ คู่กรณี

ตัวอย่างเช่น ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้ออกคำสั่งโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ห้าม สั่งหรือนำหนังสือเล่มหนึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อเผยแพร่ เนื่องจากข้อความบางตอนใน หนังสือเล่มนั้นมีลักษณะเป็นการกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ ประชาชน ต่อมา ผู้ประพันธ์ได้แก้ไขปรับปรุงหนังสือเล่มนั้นเสียใหม่ โดยตัดข้อความที่เป็น การกระทบต่อความสงบ เรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนออกไป กรณีถือได้ว่า ข้อเท็จจริงที่ผู้บัญชาการตำรวจ แห่งชาติใช้เป็นเหตุผลในการออกคำสั่งห้ามสั่งหรือนำ หนังสือเล่มนั้นเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อ เผยแพร่เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่ เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ประสงค์จะสั่งหรือนำหนังสือ เล่มนั้นเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อ เผยแพร่แล้ว บุคคลดังกล่าวจึงมีสิทธิที่จะขอให้ผู้บัญชาการ ตำรวจแห่งชาติพิจารณาใหม่ เพื่อให้มีการเพิกถอนคำสั่งห้ามสั่งหรือนำหนังสือเล่มนั้นเข้ามาใน ราชอาณาจักรเพื่อเผยแพร่ ได้

การยื่นคำขอตามกรณีที่หนึ่ง กรณีที่สอง หรือกรณีที่สาม จะกระทำได้เฉพาะเมื่อคู่กรณี ไม่อาจทราบถึงเหตุนั้นในการพิจารณาครั้งที่แล้วมาก่อนโดยไม่ใช้ความผิดของผู้นั้น

2.2 ระยะเวลาที่คู่กรณีต้องใช้สิทธิขอให้พิจารณาใหม่

คู่กรณีต้องยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอ ให้พิจารณาใหม่ได้

2.3 การดำเนินการของเจ้าหน้าที่เมื่อได้รับคำขอให้พิจารณาใหม่

เมื่อคู่กรณีมีคำขอ เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองหรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว มีจรรยาว่า มีเหตุที่คู่กรณีจะมีสิทธิขอให้พิจารณาใหม่และหรือคู่กรณีได้ยื่นคำขอภายใน ระยะเวลา ออกหมายกำหนดหรือไม่ หากผลการพิจารณาได้ความว่า ไม่มีเหตุที่คู่กรณีจะมี สิทธิขอให้พิจารณา ใหม่ได้ หรือมีเหตุเช่นว่านี้ แต่คู่กรณีได้ยื่นคำขอเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาที่ กฎหมายกำหนดแล้ว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองหรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ ดังกล่าวก็ชอบที่จะมีคำสั่งไม่รับคำขอให้พิจารณาใหม่ไว้พิจารณา แต่ถ้าผลการพิจารณาได้ ความว่ามีเหตุที่คู่กรณีจะมีสิทธิขอให้พิจารณาใหม่

อนึ่ง สมควรตั้งข้อสังเกตไว้ในที่นี้ด้วยว่า หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หมวด 2 คำสั่งทางปกครอง ส่วนที่ 6 การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง นั้น ใช้บังคับโดยตรงกับการเพิกถอนคำสั่ง ทางปกครองโดยเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองหรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเท่านั้น หาได้ใช้บังคับโดยตรงกับการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองหรือโดยศาลที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีพิพาทเกี่ยวกับ ฎามชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองด้วยไม่ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ ถ้าสั่งทางปกครองหรือศาล จึงอาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งทั้งหมดหรือบางส่วน โดยจะให้การเพิกถอนมีผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลัง หรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ ตามอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้มี อำนาจพิจารณาอุทธรณ์ที่กำหนด ในมาตรา 46 และมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ

ทางปกครอง พ.ศ. 2539 หรือตามอำนาจหน้าที่ของศาลที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลนั้น โดยอาจไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับคำสั่งในความคงอยู่ของคำสั่ง ทางปกครองนั้นก็ได้ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้รับคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ ประโยชน์แก่ตนย่อมจะต้องตระหนักรู้ได้อยู่แล้วว่า คำสั่งทางปกครองที่ยังไม่พ้นกำหนดระยะเวลา อุทธรณ์และหรือยังไม่พ้นกำหนดระยะเวลาฟ้องคดีต่อศาลนั้นอาจถูกผู้อื่นเป็นต้นว่าผู้คัดค้านการ ออกคำสั่งทางปกครองนั้นอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งทางปกครองนั้นหรือนำคำสั่งทางปกครองนั้นมาฟ้อง คดีต่อศาลขอให้ผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์หรือศาลเพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้นได้ เช่น ในกรณีที่มีการฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วย กฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎหรือออกคำสั่งทางปกครอง มาตรา 72 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

บัญญัติให้ศาลปกครองมีอำนาจ กำหนดคำบังคับโดยสั่งให้เพิกถอนกฎหรือคำสั่งทางปกครองที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีทั้งหมดหรือ บางส่วน และมาตรา 72 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน บัญญัติให้ศาลปกครองมีอำนาจ กำหนดว่าจะให้การเพิกถอนกฎหรือคำสั่งทางปกครองนั้นมีผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลไป ในอนาคตถึงขณะใดขณะหนึ่งก็ได้ แต่ในการใช้ดุลพินิจกำหนดให้การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งทั้งหมดหรือแต่บางส่วน โดยจะให้มีผลย้อนหลัง ไม่ย้อนหลังหรือมีผลไปในอนาคตถึงขณะใดขณะหนึ่ง ศาลปกครองชอบที่จะคำนึงถึง ประโยชน์สาธารณะที่จะพึงเกิดขึ้นจากการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้น ซึ่งได้แก่การฟื้นฟูหลัก ความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองที่ได้ถูกละเมิดจากการออกคำสั่งทางปกครอง ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น และการเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับอัน เนื่องจากคำสั่งทางปกครองนั้น ยิ่งกว่าคำนึงถึงความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับคำสั่งในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

